

Bojana Križanec

Prihodnost je zdaj

10. marec 2017–8. april 2017

artKIT, Glavni trg 14, Maribor

MMC KIBLA, Maribor

Kiparka Bojana Križanec se predstavlja s konceptom štirih instalacij, ki simbolizirajo in celo pretendirajo našo skupno prihodnost. Futurizem sodobnosti torej, psevdodinamika neke prihodnosti, ki ni niti večna niti lepa, celo nasprotno: je vekomaj vračajoča se, kot bi rekel Nietzsche. Umetnica nas opozarja, da je ta *pri-hodnost* – tisto, kar naj bi šele prišlo in kar naj bi bilo vsaj drugačno, če že ne boljše od tega, kar je 'zdaj', in ki se nam zdi tako zelo daleč – pravzaprav že tukaj in zdaj: odvisna je od nas, pre-determinirana s trenutkom ali skupkom trenutkov, ki jih živimo. Parafrazirajmo z evfemizmom: trenutek je zdaj in zdaj je prihodnost. Kar lahko danes storiš, bi lahko storil tudi včeraj; šele takrat bi bil danes drugačen.

Modernizaciji navkljub se nam leto 2050 še vedno zdi kot neka zelo daljnosežna prihodnost, v kateri bo avtomobil nadomestil letalo v zraku, »Beam me up, Scotty« bo končno postal realnost, odkrili bomo dva nova planeta, Pekel in Nebesa, na katerih bomo živeli večno.

A če pogledamo zgolj slabih trideset let nazaj, se nam je zdel PC kot Enterprise, vesoljska ladja nepredstavljenih možnosti, čeprav ni imel niti grafičnega vmesnika, internet pa je bil leta 1993 znanstvena fantastika. Šestdeset let nazaj je primat daljnosežnega zasedala navadna katodna televizija (v Sloveniji je redni program prvič stekel 11. oktobra 1958), še slabih sto let nazaj je bil avtomobil čudež iz Nemčije, ki so se ga ljudje bali, danes je nepogrešljiv član vsake družine. Radio, televizija, avtomobil, računalnik, internet, telefon, in za piko na i še *Smartphone*, so ključni segmenti našega (ne)popolnega življenja. Brez njih nimamo orodja, s katerim bi se vključili v družbo, in, kar je tragično, vsa naštetja orodja so izrazita sredstva manipulacije množic. Krog je sklenjen.

Štiri razstavljenе instalacije Bojane Križanec simbolizirajo čustvena stanja posameznika oziroma množice.

Nestrpnost zastopa zaprt koš za smeti, v katerem je vzhajajoče kruhovo testo; tudi če pokrov zapremo, se bo navkljub temu, pa čeprav zgolj pod pritiskom preprostega in nenevarnega kvasa, ob določenih pogojih odprl. Z bodečo žico na schengenski meji se bo zgodilo podobno. Umetnica na prefinjen način osvetli problem ksenofobije in strahu pred tujim in zato drugačnim, nenavadnim, čudnim.

Instalacija z naslovom *Obilje* je predstavljena z napihnjenimi kirurškimi rokavicami, ki simbolizirajo bogastvo, napuh in razcvet zdravstva, medicine in farmacije. Kirurške bele rokavice načrtno spominjajo na rejeno kravje *vime*, simbol korupcije v farmaciji, zdravstvu, tudi v vladi in nenazadnje povsod, kjer se okoriščajo z molzenjem – temu nasproti je izpraznjen, ovenel par rokavic, ponazarjujoč *iz-črpanega* posameznika.

Ravnodušnost je še ena prepogostih stalnic, ki jo je preklel že Dante, ki se kljub temu počasi in zanesljivo zajeda v sodobno družbo, izrazito med mladimi. Umetnica s keramičnimi 'krožniki', izdelanimi v obliki SMS-ov ali iMessage-ov, v analognem ponazarja prazne digitalne pogovore, stalnico socialnih omrežij, kjer anonimni mlatijo prazno slamo in sporočajo individualistične nesmisle javnosti – gre za praznino *anonimnih kavč protestnikov*, ki razen *couch-potato* sovražnega govora ne delajo popolnoma nič drugega. Niti na volitve ne grejo.

Zadnja instalacija, *Help / Na pomoč*, mora biti seveda posledica negativnih vrednot, ki so danes množično prisotne povsod. Krožniki, polepljeni s tabletami, nosijo vizualna simbolna sporočila, sestavljena iz antidepressivov, antihistaminikov in antimetabolitov. Tableta kot mačeta pomeni farmacevtsko odvisnost, za katero itak nihče ne ve, ali sploh učinkuje ali pa ni nemara vendarle zgolj placebo.

Nestrpnost, korupcija, ravnodušnost in depresija prikazujejo resno in neizhodno stanje človeškega duha. Sovražniki, vredni spoštovanja, saj nas požirajo iz notranjosti.

Veš, človek, svoj dolg?

Nina Jeza

Bojana Križanec (Celje, 1973) je diplomirala iz kiparstva na Šoli uporabnih umetnosti Famul Stuart v Ljubljani. Samostojno je razstavljala v galeriji Društva likovnih umetnikov Maribor in v galeriji Media Nox ter sodelovala na razstavi *Portret in avtoportret* v Umetnosti galeriji Maribor. Predstavila se je tudi v domačem Celju: Hodnik Galerije sodobne umetnosti Celje, galerija erotike Račka. Razstavljala je v Galeriji Hermana Pečariča v Piranu ter na številnih skupinskih razstavah doma in v tujini. Sodelovala je na *Ex-tempore keramike* v Piranu, kjer je tudi prejela nagrado za najbolj izvirno delo, in na razstavi *Sublimno v kiparstvu* v Mestni hiši Ljubljana. Pred kratkim je razstavljala v mestni galeriji Vžigalica na skupinski razstavi z naslovom *Pozdravi iz Celja* v sklopu projekta "Ljubljana se klanja Sloveniji", katerega avtor je kustos Jani Pirnat. Umetnica je tudi prejemnica nagrade Majski salon Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov – ZDSLJU.

Otvoritev razstave: petek, 10. marca 2017, ob 18. uri

Zajtrk z umetnico: sobota, 11. marca 2017, ob 10. uri

Razstava bo na ogled do 8. aprila 2017.

---

artKIT, Glavni trg 14, Maribor / KID KIBLA

odpiralni čas:

torek–petek: 10.00–13.00 in 17.00–19.00, sobota: 10.00–13.00

KID KIBLA sofinancirajo Ministrstvo za kulturo RS in Mestna občina Maribor, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, projekt RISK CHANGE (2016–2020) sofinancira program Ustvarjalna Evropa Evropske Unije.